Wisu semju proletarescchi saweenojatees!

Maksà 6 santimi.
(swehtdeenâs 10 sant.).

Strahdneeku Awise

Sozialdemokratisks laikraksts

Aboneschanas maksa.
Par 1 mehnesi:
bez peesuhtischanas . Ls 1,30
ar peesuhtischanu . . „ 1,60
uz ahrsemem . . . „ 2,80

Redakzija: Helenes eelà Nr. 3
Tahlrunis Nr. 46
Kunas stundas (darbd.) no 9—11 un no 4—7
Pasta kastite Nr. 4

Ekspedizija Kantoris Speestuwe | Helenes eelà Nr. 3
Tahlrunis Nr. 275
Atwehrts no 9—5, swehtdeenâs no 8—10

Sludinajumu maksa:
preekschpuse 30 sant., tekstà 28 sant., sludinajumu balà 14 sant. rindiņa.
Darba spehka mekletajeem 6 sant.
+ 5% slud. nodoklis.

Nr 163 — Leepajà, treschdeen, 26. juliià 1933. g. — 15. gads

Leepajas-Alsungas-Kuldigas dselszeļam isdos masakfolischanas meschu darbus.

(„Str. Aw." spezialsinojumi).

Rigà, 25. julijà. Schodeen notika ministru kabineta sehde. Atlahwa satiksmes ministrijai isdot masakfolischanà semes darbus jaunbuhwejamam Leepajas-Alsungas dselszeļu linijas pagarinajumam no Alsungas lihdz Kuldigai.

Atlahwa finantschu ministrijai drukàt jaunas walsts kases sihmes Ls 20.— wehrtibà. Jaunàs kases sihmes buhs uhdenszdrukà bij. ahrlietu ministra Sigfrida Meierowiza attehls.

Apstiprinaja Augstakàs tirdsn. weizinaschanas beedribas Rigas komerzinstitutà par direktoru Saeimas dep. Dr. phil. W. Sanderu. Sadalija tekoschà budsch. gadà usnemtàs summas lauku eedsihwotaju ahrsteschanai.

Usnehma Latwijas pawalstneezibà 21 personas, bet 29 personam luhgumus noraidija.

Slehgta lautstrahdneeku organisazija.

Rigà, 25. julijà. Uz eekshlietu ministrijas eerosinajumu slehgta Lejaszeema lautstrahdneeku arodbeedribas nodala. Tàs nodibinatajs un waditajs esot Saeimas str. semn. frakzijas deputata Austra Behrsina brahlis Karlis. Arodbeedribà esot daudz pretwalstisku elementu, kuri nodarbojuschees ar pretwalstisku darbibu.

Atkal jauna zilweka paschnahwiba.

Rigà, 25. julijà. Wakar Walmeerà, Petera Kuhla pulksteni weikalà noschahwees tahds Jahnis Pinne. Kuhla isgahjis darischanàs un atstahjis Pinni usraudsit weikalu. Pehdejais scho mirkli israudsijis, lai isdsehstu sawu dsihwibu, eeschauzot sew lodi galwà. P. jau agrak gatawojees uz paschnahwibu un par to beeschi runajis, jo dsihwe esot apnikusi.

Leepajas Tautas Augstskolà
apweenoto strahdneeku organisaziju

Kulturas swehtki.

I.

Sestdeen, 29. juliià, plkst. 7 wak, Tautas namà

Swehtku eewadijums: Dsejneeka Jahna Grota referats. Latw Soz.-Dem str. part. kora dseesmas. Darba Jaunatnes „Sirenas" preekschnesumi Deklamazijas.
Eeeja pret labprahtigeem seedojumeem.

Pehz programas Raina parkà

pioneeru ugunskurs ar pioneeru dseesmam u. z. preekschnesumeem.

II.

Swehtdeen 30. juliià Raina parkà

Saeimas preekschsehdetaja Dr. P. Kalniņa, dep. Rudewiza un rakstneeka J. Grota usrunas. Leepajas Filharmonijas simfoniskà orkestra koncerts mus. dir. G. Wikera wadibà Kora dseesmas. Agittrupas. SSS wingroschanas un sporta preekschnesumi.

Rokpelna buffs:

Reis atmaksàs!

Tautas Teatra ispildijumà, resch. Weinberga wadibà.

VENKO—UZWARA

esperanto propagandas luga, latweeschu un esperanto walodàs.

Pahrsteigumi un usjautrinajumi behrneem. Darba museja isstahde. Grahmatu tirdsiņsch. Darba Jaunatnes isstahde. Esperanto isstahde

Pehz programas un starpbrihschos Deja.

Swehtku fahkums plkst. 11 no rihta, beigas plkst. 10 wakarà

Eeejas maksa peeauguscheem 50 sant., behrneem, skolneekeem un karawihreem 20 sant.

Wehtreis Brestas prahwa.

(Wehstule no Warschawas).

Kad 1930. gada rudeni marschals Pilsudskis padsina polu opozizionalo parlamentu, lai sastahditu sew paklausigu „tautas preekschstahwneezibu", winsch eesahka ar to, ka lika apzeetinat wisus demokratisko partiju redsamatos parlamentareeschus un ceslodsit tos Brest-Litowskas zeetokshi. Sozialistu un sennieku wadonus, kristigos demokratus un nazionalistus, kopà ar tschetrdesmit politiku, starp teem bijuschee ministri un agrakee frontes wirsneeki tika tureti zeetokshi wisu wehleschanu kampanas laiku un traki spihdsinati un kauti. Reisè ar to eesahkàs terors pret partiju masak pasihstameem aktiwisteem, sewischki no demokratu partijas uz laukeem. Panahkumi, bez schaubam, neispalika: tà kà opozizija bija ar waru apspeesta, waldiba dabuja sew wairakumu. Pilsudskis bija apmeerinats — winsch naw Hitlers, kursch ari sawus satreektos pretineekus tura zeetumos, spihdsina un slepkawo. Pehz diwu mehneschu apzeetinajumà tureschanas, winsch lika atbrihwot wisus apzeetinatos, protams, ari Brest-Litowskas zeetokschna guhsteknus.

Un tikai tagad dabuja sinat, zik nekaunigi un meschonigi apgahjuschees zeetokshi ar scheem ne tikai Polijà, bet ari ahrsemes pasihstameem un zeenijameem zilwekeem. Pa wisu semi pahrschalza saschutuma wehtra. Un waldiba bija spesta kaut ko darit, lai wismaz tagad kaut kà atraisnotu sawu rihzibu pret opozizijas partiju wadoneem. Prokurors, kursch bija dewis Brest-Litowskas upuru apzeetinaschanas pawehli, pa to laiku, kà pateizibu sanehmis teesleetu ministra portfeli. No apzeetinajuma atwabinato politiku starpà winsch samekleja weenpadsmit personas un lika eewadit pret teem ismekleschanu par itkà gatawoto walsts apwehrsumu.

Diwi un pus gadus welkàs schi prahwa jau no weenas instanzes uz otru, bez kà apsuhdsibas eesahde buhtu panahkusi spehkà paleekoschu spreedumu. Pirmà isteesaschanas gaità likàs pat, ka uz apsuhdseto sola nesehd wis opozizijas wadoni, bet gan militari-birokratiskàs polu waldibas sistemas pahrstahwji. Pehz tam, kad Pilsudskis bija uz to eegahjis, sawas waras ispausmi attaisnot ari juridiski, taisniba un teesa wehrsàs pret winu paschu. Kà ari waldibai pakalpigee teesneschi negribeja pakalpot un istapt saweem maises tehweem, wini tomehr nespehja nowehrst to, ka apsuhdsetee ar saweem diwdesmit labakeem Polijas adwokateem isteetoja teesu, lai Pilsudska waldibas pahrstahwjeem — seezneekeem usstahditu wisnepatihkamakos jautajumus un likt runat par leetam, par kuràm parlamentà wairs runat newar. Bet jo ajaks un nesaudsigaks bija teesas spreedums: no weenpadsmit apsuhdsteem desmit noteesaja uz ilgstoschu eeslodsischanu. Bet aisstahwji leetu tuhlin pahrsuhdseja un pehz gada schi leeta nahza augstakàs instanzes isteesaschanà. Schoreiz teesas sastahws bija ismeklets wehl ruhpigak. Weens no teesneschem wehl pirms leetas isteesaschanas atkjahti bija peekritis apsuhdsibai. Apsuhdsetee un aisstahwji atsazijàs schahdas teesas preekschà pat no wahrda nemschanas. Rezultatà wehl bargaks spreedums, bet atteezigai pahrraudsibas eestahdei ari schis spreedums bija jaatzel nelikumigà teesas sastahwa dehl. Un tà nu schi prahwa nahks wehl reis isteesaschanà.

Atkal prokurori nopuhlàs samekjet peerahdijumus, ka sozialistu un nacionalu sennieku partijas Parlamentareeschi apweenojuschees, lai iswestu walsti apwehrsumu. Koalizijas nodibinaschanàs starp abàm schim partijam, kopigas apspreedes sarihkoschana, kura notika ar polizijas atlauju un pilnigi atklahti, aizinajums wehletajeem isschkirtees par demokratisku waldibu — wiss tas tagad teek izturkots par breesmigu sazwehrestibu, kura bargi sodama. Pateesibà ari waldibas aprindàs walda usskats, ka tahds slawens jurists, kà sozialists Dr. Libermans un tahds tik mehrens politikis, kà agrakais ministru presidents un pasihstamais sennieku wadonis Witoss nekad naw noseeguschees pret likumu un tos sodit newar. Bet tà kà Pilsudskim nepeezeeschams attaisnojums, kà winsch sawà laikà schahdus wihrus lizis apzeetinat un meschonigi apstrahdat, tad naw schaubu, ka ari schoreiz teesa atsihs tos par wainigeem un sodis.

Waj apsuhdseteem tad buhs jadodas atkal zeetuma muhros, tas wehl buhs jautajums. Lihdz schim pa wisu prahwoschanas laiku tee atstahti uz brihwàm kahjam. Tà kà spreedums naw stahjees likumigà spehkà, tad ari wisi desmit apsuhdsetee tagad warejuschi darbotees politiskà lauka. Wispahr walda eeskats, ka pehz winu galigas noteesaschanas nahks amnestija, kuru tagad nowilzina. Tad Pilsudskis buhtu panahzis sew attaisnojumu un wisu scho leetu waretu usskatit par isbeigtu. Witoss un Libermans zeetumà waretu kluht waldibai par bihstameem eenaidneekeem, nekà wini ir tagad, sehdot uz apsuhdsetà sola. Sennieku un strahdneeku masas pehdejàs wehleschanàs gan atturetas no balsu nodoschanas,

Zenu inspektors sodijis 40 nepaklausigus tirgotajus

(„Str. Aw." spezialsinojumi.)

Rigà, 25. julijà. Zenu inspektors sodijis 40 Rigas, Leepajas un citu pilsehtu un lauku tirgotajus par zenu inspektora rihkojumu neispildischanu. Tirgotaji naw islikuschi skatu logos u. prezem zenas kà ari patwarigi tàs paaugstinajuschi. Tirgotajeem uzlikts naudas sods 5—30 latu apmerà.

Patreiz inspektors iswed kalkulaziju kokwilnas raschojumeem. Kà mums izdewàs noskaidrot, par kokwilnas raschojumu paaugstinaschanu newarbuht runas. Gluschi otradi, sagaidams rihkojums par zenu samazinaschanu. Rihkojumu izdoschot wistuwakà laikà.

Starptautisks arodbeedribu kongress Briselè.

Rigà, 25. julijà. No 29.—3. augustam Briselè, Belgijà noteek starptautskais arodbeedribu kongress. No Latwijas uz kongresu teek delegets b. A. Wezkalns. Deenas kahrtibà: 1) Saimneezisks kaize un bezdarbs un 2) zihna pret faschismu.

Peedalsees pahrstahwji no 30 walstim, kuri representès 15.000.000 organizetu beedru.

Tani pat laikà Briselè notiks starptautiskà seeweeschu konferenze. Lihdzekstu truhkuma dehl no Latwijas delegatu uz scho konferenzi nesuhtis.

Nositees pehz leepu seebeem tahpjot.

Rigà, 25. julijà. Kuldigà nokritis no koka un nositees 31 g. wezais Frizis Wilmanis. W. tahpis kokà pehz leepu seebeem tehjai.

Amerikas ruhpneeki samazinàs darba laiku un paaugstinàs algas

Amerikanu eestahdes pehdejàs deenàs drudschainà tempà steidz preekschdarbus grandiozai kampanai, kuras mehrkis ir amerikanu ruhpneezibas pilniga jaunbuhwe un jauna saimneezisks labklahjiba. Wisà milzu walsti darba deweji sanems blanketes, kuras wineem wajadzès parakstit, dodot swinigu solijumu paaugstinat algas saweem strahdneekeem un samazinat darba laiku. Daudzi leelee uzneemeji jau apsolijuschi scho saistibu parakstit.

Ruzwelts solàs westi Ameriku agrà no elles.

Pirmdeenas wakarà amerikanu presidents Ruzwelts tureja runu par sawu ruhpneezibas jaunbuhwes planu. Runa bija peeslehgta wiseem amerikanu radiostoneem un to noklausijàs wismaz puse no wiseem Saweenoto Walstu eedsihwotajeem. Ruzwelts starp zitu izteizàs: „Amerikanu waldiba pehdejos gados nebija saimneekojusi walsts eenahkumu robeschàs. Tapehz muhsu galwenais uzdewums bija reeskanot pahrmehrigos izdewumus eenahkumeem. Schis darbs tagad weikts. Amerikanu tautsaimneezibà lihdz schim peelaistas daudzas kluhdas. Daudzi redseja glabbinu produkzijas eerobeschànà. Pehdejos 4 gados mehs pamazam eestigam saimneezisks ellè. Tagad mums jakahpj no tàs ahrà."

Ruzwelts sawu programu izwedis par katru zemu.

Amerikanu waldibas zihna ar krizi tagad eegahjusi jaunà stadijà. Ruzwelta runa radiosonà peerahda, ka Saweenoto Walstu presidenta prinzipi to weedokli nesrehj satrizinat pehdejo deenu kursu sabrukumi amerikanu birschàs, kur pag. peektdeen un sestdeen sabrukums bija tikpat leels kà 1929. g martà. Ruzwelta plaschà wehreena saimneezisklàs jaunbuhwes programa tiks izwesta dsihwè nesaschaurinatà apjomà par spihti wiseem birschu mazeem. Tapehz tam, kad martà izwesta amerikanu banku reorganizazija un eesahkta lauksaimneezibas eenesiguma pazelschana, presidents Ruzwelts tagad, ar winam ihpatneju energiju un plascho wehreenu tekees ari pee amerikanu saimneezibas un ruhpneezibas sektora. Wakar drudzis Nujorkas birschà bija rimees un darijumi noriteja gandrihz normalà gaità. Kà dzird, presidents Ruzwelts apnehmees par katru zemu aizkawet jaunu spekulazijas wilnu raschanos.

Bet kahds labums pasaulei no tahdas dsihwoschanas?

Reutera Berlines korespondents sino: „Pasaules saimneezibas konferenze netikween naw mirusi, bet ta warbuht dsihwos wehl wairakus gadus. Konferenzes daschas komisijas sanahks kopà daschadàs pasaules dalàs un noturès sehdes necerobeschoti ilgu laiku. Sagaida, ka konferenzes pienaksehdè zeturtdeen peenems rezoluziju, kas dos eespehju turpinat darbibu saimneezisklai un walutu komisijam.

Ar wahrdu sakot, Hendersona braukschana pilnigi welta.

Franischu laikraksti dsihwi apspreesch atbrunoschanas konferenzes preekschsehdetaja Hendersona politisko turneju pa Eiropas walstim. Zilmigs ir „Ere Nouvelle" spreedums. Schis Errio organs starp zitu raksta: „Franzijas ministru presidents dewa Hendersonam uz wina preekschlikumeem wismazako atbildi, aizgrodams no Parizes weenu deenu pirms Hendersona eeraschanàs. Wahzija brunojas sleveni un metodiski un wisi Hitlera apgalwojumi par wahzu waldibas meermihlibu neatbilst leetas pateesjem apstahkleem. Franischu — wahzu attiecibàs truhkst pascha swarigakà — ustizibas un tadehl abu walstu ministru sanahksmei neduhtu nekahdas nosihmes. Hendersonam wajadzetu pehz eespehjas drihz grozit sawu lihdzschinejo weedokli un nemaldinat sewi dzschadeem ilusoriskeem planeem.

„Bruhnee krekli" dumpojas.

Hawas sino no Berlines: Leekas, ka nazionalsozialisma politikas pehkschnais pagreeseens no rewoluzijas uz ewoluziju teeschàm issauzis dsiltu neapmeerinatibu nazionalsozialistu rindàs. Daudzàs Wahzijas pilsehtàs treezeenneeki sarihkoja nekahrtibas. Augschsilesijà leelu popularitati bauda Breslawas polizijas preekschnieks Heines. Wina waditee treezeenneeki ir noskanoti ahrkahrtigi radikali. Zirkulè baumas, ka wairakàs Augschsilesijas pilsehtàs izzehluschees nemeeri treezeenneeku nodalàs. Beitenè kahrtibas usturèschanai pat uzaizinats reichswehrs. Hamburgà kahda treezeenneeku nodala patwarigi okupejusi turenes „bruhno namu". Sakarà ar to isdariti daudzi aresti.

Slepkawigais terors likuma wahrdà jau sahzees.

Berlines teesas ahtri reagejuschas uz Geringa pehdejo nahwes sodu dekretu. Pirmdeen Berlinè peespreests nahwes sods 2 nepilngadigeem komunisteem un 2 ziteem peespreests 6 gad. zeetuma sods katram. Apsuhdsetee bija usbrukuschi kahdas nazionalsozialistu sapulzes dalibneekeem, pee kam sadursmè weens „bruhnais krekls" nogalinats. Teem peespreests nahwes sods, lai gan netika teeschi peerahdits, ka noteesatee raidijuschi likteniga schahweenus.

Miris transportstrahdneeku wadonis.

Anglijà wakar miris starptautiskàs transportstrahdneeku apweenibas preekschsehdetajs un Anglijas dzelszeļneeku wadonis Tomas Krempss. Schis saudejums transportneekeem buhs jo smagi sajuhtams, jo nelaitis bija energisks un ilggadigs strahdneeku kustibas darbineeks.

bet zaur to winu noskanojums nebuht naw kluwis waldibai draudsigaks.

Warbuht, ka pa scho laiku buhtu isirusi weeniba starp semneekeem un strahdneekeem, kuru pirms trihs ar pus gadeem noslehdsa zihnai pret militaro diktaturu. Winu starpâ pastahv deesgan eewehrojamas domstarpibas un semneeku labais spahrns nemitigi teek wilkts pahri uz nazionalo labâ spahrna opozitziju. Bet taisni schi prahwa ustur scho weenibu. Pagaidam polu militaràs waldibas wara ir nesatrizinata. Naw wehl sihmju, ka scho waldibu waretu atweetot semneeku un strahdneeku waldiba. Bet kopeja pahrzeestàs wajaschanas zeeschi weeno schis diwas schkiras, kuras Polijâ sastahda tautas wairakumu. Schahdas prahwas ustur zihnas garu. Winas modina teesibu un taisnibas ispratni un rahda, ka pateesu taisnibu war iskarot tikai reisê ar politisku brihwibu. Un schinî nosihmê Bresi-Litowskas prahwai peekriht loti swariga loma.

35 firmas nepeesata bessaimneeku atzijas

Atziju sabeedriba „Prowodniks" bija luhgusi finansu ministriju pagarinat terminu bessaimneeku atziju reeteikschanai. Schis terminsch, kà sinams, izteidsàs 22. julijâ. Finansu ministrs luhgumu noraidijis.

Israhdàs, ka uz 22. juliju no apm. 80 atziju sabeedribam pasinojumus finansu ministrijai bija eesneeguschas 45 firmas. „Prowodniks" bija eesneedsis 38 grahmatas, kuràs japrahrbauda wairaki miljoni skaitlu.

Pagahjuschâ pawasarî finansu ministrija jau sahka zaurskatit eesneegtos bessaimneeku atziju saraksts, bet schi komisija izbeidsa sawu darbibu un tagad nodibinajusees jauna komisija, kas ussahks darbotees tuwakàs deenàs. Darbs buhs wairakeem mehnescheem. Komisijai wehl nahksees spreest, kà darit ar tàm firmam, kas naw eesneegushas pasinojumus par bessaimneeku atzijam.

Gerings — pirmàs schkiras kukulu nehmejs.

Nedsirdets korupzijas skandals Hitlera „galwâ". — Prusijas ministru presidents Gerings sanehmis no lidmaschinu ruhpneekeem 4 milj. marku kukuli.

Saarbrikenes „Volksstimme" sneedz schahdu sinu no Berlines:

No nazionalu un, leekàs, ari reichswehra wadoschàm aprindam nahzis sinams, ka Prusijas ministru presidents un Hitlera waldibas awiazijas ministrs Gerings sanehmis no Wahzijas lidmaschinu ruhpneezibas, galwenâ kahrtâ no Bawarijas lidmaschinu fabrikam, kukulnaudu wairak kà 4 miljoni marku apmehrâ. Lai scho kukuli masketu, Gerings itkà „nopirzis" leelaku skaitu scho usnehmumu akziju. Par akzijam, protams, Gerings nekà naw maksajis, bet akziju „pirkums" noslihdsinats ar iiltiweem eegrahmatojumeem.

Daschas deenas pehz tam, Gerings, kà awiazijas ministrs, peeschkihris lidmaschinu fabrikam 50 miljonus marku walsts pabalsta!

Sakarâ ar scho sensazionelo sinu, nahk atminâ nesenee notikumi ar „noslehpumainajàm" lidmaschinam, kas wirs Berlines itkà esot izmetuschas Hitleram naidigas proklamazijas. Scho „noslehpumaino" lidmaschinu lidojumus nazionalsozialisti zentàs izmantot, lai reerahditu „nepeezeeschamibu" pastiprinat Wahzijas lidmaschinu buhwi un stiprinat Wahzijas militaro awiaziju.

Ahrsemês, turpretim, schos „noslehpumainos" lidojumus atsina wrenigi par hitlereschu beskaunigu prowokaziju, ko waretu pamatot sawas kara awiazijas isplescharas.

„Nepeezeeschamiba" paplaschinat Wahzijas awiaziju, „noslehpumainee" lidojumi, 50 miljonu marku walsts pabalsta lidmaschinu ruhpneekeem un 4 miljoni marku kukuli — tas wiss labi „rihmejas" kopâ.

Pee schis sinas Tschekoslowakijas „Sozialdemokrats" reesihmê:

„Tas ir tas pats Gerings, par kuru anglu un sweedru prese pirms dascheem mehnescheem atklahja, ka winsch kà galigs morfinists un skandalists mehnescheem ilgi bij eeweetots trako namâ, un ka winsch beš tam ir alkoholiks un sadists. Tas ir tas pats Gerings, kas tagad eegahdajees Berlinê, Leipzigas celâ 12, wasarnizu, kur agrakais walsts partijas ministrs Dr. Schreibers apdsihwoja daschas istabas. Lepnâ wasarniza tagad pilnigi atjaunota un tajâ izbuhweta 40 istabas! Tas ir tas pats Gerings, par kuru wina kolegi no pasaules kara laikeem stahsta, ka winsch swarigakos frontes zihnu momentos bij

lihdz nesamanai peedzehrees, tà kà winu neweens newareja usmodinat.

Un mehs wehl peemetinajam — tas ir tas pats Gerings, kura spehjas uz pehdejàm nekihtribam labi raksturo reichstaga nodedsinaschanas afera, kuru Gerings pats wadijis.

Tà kà „treschajâ walsti" nekas naw neesspehjams, tad nemaz naw isslehgts, ka ari Saarbrikenes laikraksta atklahjumi par Geringa kukuleem dibinas uz pateesem fakteem.

Kreewijâ naidigs noskanojums pret Wahziju.

„Neue Freie Presse" Maskawas korespondents sino: Litwinovs tagad ismantoj katru gadijumu, lai nahktu kontaktâ ar ahrwalstu politikeem. Wehl scho rudeni padomju waldiba grib uslikt kroni wisai sawai ahrpolitiskai darbibai: ta noslehgs weselu rindu draudsibas lihgumu pehz wahzu-kreewu 1926. gada lihguma (tà sauktà „Berlines lihguma)" paraugs. Paredzams, ka Padomju Saweeniba noslehgs draudsibas lihgumus ar Poliju, Franziju un Turziju. Ja tas teescham notiks, tad Franzija, Polija un Mazà antante buhs formeli eeklahwuschas tanis paschas diplomatiskas posizijàs, kuras lihdz schim Maskawâ eenehma Wahzija.

Weenalga, waj tas ir patihkami, waj nepatihkami, bet jakonstatê realais fakts, ka Padomju Saweenibâ walda Wahzijai naidigs noskanojums. Tas radees, beš ka buhtu peekopta kahda agitazija pret Wahziju. Wahzeescheem ir naidigi noskaroti neween paschi leesineeki un padomju waras peekriteji, neween demokratiskee masineeki un sozialrewolusionari, bet ari wisas pahrejàs eedsihwotaju schkiras. Padomju Saweenibâ dsird atkal issakam domu, ka padomju walsts buhs speesta peekopt „slawisko" ahrpolitiku. Padomju Saweenibâ tagad wisi atklahti eestahjas par Werzalas lihguma peepaturescharu. — „Schodeen mehs stahwam padomju ahrpolitikas jauna posma preeschwakarâ", nobeidz sawu sinojumu Wines laikraksta Maskawas lihdzstrahdneeks.

Pilsoniskà sporta seeds.

Sawâ laikâ sabeedribu jau ustrauza pilsonu boksera Indana slawenee gahjeeni... weikalu un dsihwoklu uslauschanâ. Pirmais skandals wehl nebija lahgà rimees, kad paplanka otrs krahschus seeds pilsonu sporta buketê. Tas bija pilsonu boksa meistars pussmagâ swarâ. — Karlis Jankowskis. Winu apzeetinaja, jo to peenahza wairakàs celauschanàs jahdzibàs. Bet eespaidigi wihri par winu aizrunaja un to pret droschibu atswabinaja.

Bet Jankowskis sawus aizbildnus pahrsteidza ar jaunu „numuru". Aizsrakar tas eelausees schihdu tomersanta Siwa dsihwokli — Rigâ, Kr. Barona celâ 64. Tikko tas sahzis dsihwokli kraweees gar rakstamgaldu, winu pamanijis sehtneeks un eegahjis istabâ. Izstrauzets Jankowskis pakehris no galda Siwa rewolweri un peedraudejis noschaut sehtneeku, Sehtneeks no draudeem tomehr naw sabijees. Winsch sauzis palihgâ. Tad saglis tehrees pee slawenà sagliu panehmeena.

Winsch skrehjis pa celu ar rewolweri rokàs un kleedsis: „Kereet sagli"!

Garamgahjeji ari teeschàm nodomajuschi, ka winsch ker sagli un skrehjuschi winam palihgâ. Un winam droschi ween ari buhtu isdewees pasust, ja to nebuhtu pamanijis kahds tramwajâ brauzoschs polizists, kuram Jankowska gaitas bijuschas pasihstamas. Polizists islehzis no tramwaja un metees winu guhstit. Jankowskis gribejis schaut, bet naw laguwis. Winu atbrunoja un nogahdaja uz poliziju, kur to eeslehdsa waschàs. Tagad to atkal eeweeto zeetumâ.

Nekas, ihsts pilsonu sporta representants... pussmagâ swarâ.

Nelihdz ne „J. S." tirascha, ne demzentra bungas.

Parakstu wahkschana weizas behdigi.

Parakstu wahkschana jem Schtelmachera - Karlsona - Leikarta - Breischa un Benjamina tautas nobalsoschanas eerosinajuma scho swehtdeen Rigâ dewusi wehl behdigakus resultatus, nekà nedelu atpakal. Rigâ sawahkti tikai 2100 parakstu, tà tad par 326 parakstеem masak, nekà pirmâ swehtdeenâ. Wisos eepreekschejos tautas nobalsoschanas eerosinajumos parasti bijis tà, ka ar katru nahkamo swehtdeenu parakstu skaits strauji audzis. Schoreiz redzama pilnigi preteja parahdiba, un tas ir wisskaidrakais peerahdijums, ka schim tautas nobalsoschanas eerosinajumam neglahbjami jakriht zauri. Statistiskâ pahrwaldê wehl naw sakopotas sinas, kà sekmejusees scho swehtdeenu parakstu wahkschana uz laukeem, tatschu no wairakeem pagasteem un mazàkàm pilsehtam sino, ka tur naw eeradees neweens pats parakstitajs.

Izredzes uz skandalozo zaurkrischanu radijuschas ahrkahrteju ustraukumu demokratiskâ zentra un „J. Sinu" aprindàs. Uz steidzoschu apspreedi wakar sanahkuschi wairaki demzentra wadoschee darbinieki un apspreeduschees par turpmak sperameem soleem. Esot nolemts issuhtit leelaku skaitu agitatoru uz lauku zentreem un stingrâ apkahrtrakstâ nodalam usdots peelikt wisas puhles tautas eekustinaschanai par „taisno leetu". Uz Benjamina usmudinajumu naz. karawihru Preedkalns jasauz atwalinato karawihru zentralàs sawcenibas waldes ahrkahrteju sehdi, kura tàpat lemschot par „solu sperschanu". Skaidrs tomehr, ka tautâ eerosinajumam naw nekahdas peekrischanas, jo pilsehtu un lauku darba laudis saschistu un demzentristu kopejo atziju pareizi nowehrtejuschi, un nekahda bungu ribbinascha na wairs nelihdzes.

Eekschseme.

Schoruden Leepajâ paplaschinatees kustiba.

Dzelzszelu wirswaldes ekspluatazijas direkzijas rihzibas dalas waditajs Resgals atgreezàs Rigâ no Leepajas mezgla un Weesites, Daudzewas un Jekabpils schaursleeschu dzelzszelu liniju apskates, kur paredzets paplaschinàt sleeschu zelus un noliktawas un izbuhwêt rampas. Tas sakarâ ar schoruden paredzamo paplaschinato zukurbeeschu pahrwadaschanu uz Jelgawas, Krustpils un Leepajas zukurfabrikam.

Baltijas walstu saimneezisku konferenze.

Rigâ 25. julijâ eeradisees Igaunijas un Leetuwas saimneezisko organizaziju pahrstahwji preeschdarbu weikschanai schoruden sasauzamai Baltijas walstu saimneezinieku konferenzei. Sanahkmê izlems daschadus techniskas dabas jautajumus. Konferenze notiks Rigâ, bet tàs sanahkschanas laiku izlems pahrstahwju apspreede.

Walsts eenahkumi peeaugušchi.

Pehz finansu ministrijas sakopotàm sinam walsts eenahkumi schai budzheta gadâ uz 1. juliju bija 25,4 milj. latu, bet uz 22. juliju — 34,2 milj. latu. Pehdejos pahris mehneschos eenahkumi wairojàs: junijâ jau eenahza ap 11 milj. latu, bet julijâ, zerams, eenahkumi pahrsneegs par 12 milj. latu. Izdewumi nepahrsneedz ik mehnescha eenahkumus. Atzihmejams, ka loti lahrtigi eenahk daschadee krises nodokli, bet tirdzneezibas un ruhpneezibas nodokliš, kluzuma dehl tirdzneezibâ, eenahzis nedaudz masakos apmehros, nekà paredzets.

Widuskolu skolotaju konferenzes dalibnieki jau Rigâ.

Widuskolu skolotaju konferenzes dalibnieku apgahdàs ar literaturu par Latwiju. Rigâ jau sahkuschi eerastees delegati uz wispasaules widuskolu skolotaju kongresu. Lai daudzajeem ahrzemju weekeem buhtu plaschaki pasihstama Latwija, ahrleetu ministrijas preses nodala ussahkusi peegahdat ahrzemju skolotajeem wajadzigo literaturu. Wakar jau izdalitas pahri par 200 broschuru par Latwiju, Rigu un Rigas juhrmalu u. z. muhsu dzimtenes weetam. Broschuras sarakstitas gan wahzu, gan franču, anglu u. z. walodàs.

1932. g. zeetuschi 25 juhrneeki.

Pag. gadâ uz Latwijas buru kugeem un twaikoneem nelaimes gadijumos zeetuschi pawisam 25 juhrneeki. Septini nelaimes gadijumi beiguschees ar nahwi 1931. g. notikuschi nelaimes gadijumi ar 28 juhrneekeem, pee kam konstateti tschetri nahwes gadijumi. Pag. gadâ uz Latwijas twaikoneem bija nodarbinati 1875 un uz buru kugeem 124 juhrneeki.

Naudas apgrozība

junija mehnesi turpina samazinatees un nokritusi par 2,3 lihdz 91,6 milj. ls; sch. g. marta mehnesi apgrozibâ atradàs 97,8 milj. ls un salihdzinot ar tagadejo stahwokli, tà samazinajusees par 5,3 proz. 1932. g. un sch. g. junija mehnesi apgrozibâ atradàs gandrihz weenadas summas, salihdzinot ar 1931. g. junija tàs ir eewehrojami masakas. Junija mehnesî ir samazinajuschees wisu naudas sihmju apgrozība, bet par leelaku summu masinàs walsts kases sihmju apgrozība: samehrâ deesgan stabila ir sihkàs metalnaudas apgrozība, kas swahrstàs ap 28 milj. ls. Latwijas bankas naudas sihmes ar ahrzemju walutu un zeltu ir nodrošinatas — 100,1 proz. apmehrâ. Igaunijâ maija mehnesî naudas apgrozība ari samazinajàs par 4 proz., lihdz 47,8 milj. ls, bet salihdzinot ar eepreekschejâ gada maija mehnesi apgrozibâ atradàs daudz masakas summas nekà tagad. Nahkotnê ir eespehjamas leelakas pahrmainas ar naudas apgrozibu Igaunijâ, jo junija beigàs ta atteizàs no zelta bases. Leetuwâ maija mehnesî apgrozibâ atradàs — 54,4 milj. ls un samazinaschanàs naw tik strauja, kà pee mums un Igaunijâ. Zaurmehrâ uz weenu eedzihwotaju leelakâ naudas apgrozība ir pee mums, bet masakâ Leetuwâ.

Buru lidmaschinas wirs peldweesu galwam.

Latwijas buru lidotaju beedriba swehtdeen peldweesem demonstreja bezmotora lidmaschinas. Ar gumijas wiraes paliidzibu lidmaschinu usrahwa gaisâ, kà putns ta pahrlidoja pahri peldweesu galwam un nosedzàs krastmales smiltis apmehram 200 m. attahlumâ no izlidoschanas weetas. Lidojumus atkahrtoja wairakas reises.

Irmgarde Kein.

Gilgi, weena no mums

22) Romans.

„To tu darisi. Ir wehl mulkigaki un bezjuhtigaki radijumi par tewi, maigà meitenit. Ari daudz zitàs leetàs tew ir azis, kà jaundzimuscham behrnam. Bet gan es tewi eemahzischu redzet." Winsch skuhpsta to uz peeres un preezajas par sawu audzekni.

„Oh, Martin!" Gilgi pazel originalwalodâ kahdu Serwantesa darbu. — „Tu runà ari spaniski, Martin? Brihnischkigi. Scho grahmatu mehs lasisim kopigi. Tas buhs preesch manis warens mehginajums, es tatschu spaniski mahzos, lai wehlak..."

*

Otrâ rihtâ Gilgi usmostas ar tahdu sajuhtu, ka notizis kaut kas nopietns. Winai blakus gul Martinsch. Un tà winsch gulès katru nakti. Katru nakti usmostotees wina to redzès.

Meerigà blakus guleschana padaris stipraku winu nejauscho dzihwes kruzoschanas auklinu. Wina usgreezsch elektribu un pamet skatu uz modinataju: ne, pirms pusstundas naw jazelas. — — — Zik tas tomehr skaisti, tà meerigi gulet weenam pee otra. Tad juhtas tik weenoti. Ir weenas domas, weenas juhtas, weena elposchana. Un zik patihkams ir schis weenojoschais klusums. Wina seja ir gluschi klahi winas plezam. Wina usleek sawu roku uz kruhtim un juht, zik meerigi tas elpo. Gluschi meerigi.

Usmanigi Gilgi pahrwelk roku pahr Martina gurnu — tur ir rehta, kura palikusi no krokodila kodeena. Ir tahds patihkams ustraukums, gulot blakus wihram, kuru Kolumbijâ sakodis krokodilis. Un ja nu winsch buhtu pawisam saehsts? — Schaušmigi. Krokodilim tagad peenahkas pateiziba par izrahdito schehlsirdibu. Zik labi, ka winsch dzihwo. Un winai peeder. Winai peeder ihsts, dzihws zilweks. Tuk — tuk — tuk — deninos un pee katra war sajust pulsa siteenus. Dzihwa zilweka pulsa siteenus.

„Es scho wihru tureschu sew. Es gribu winu preesch sewis turet."

Bumm — bumm — bumm — kas tas ir? — „Martin!" — wina modina to — „Martin, kahds klauweja pee durwim, Martin!"

„Eekschà!" Martinsch ussauz. Durwis atweras un parahdàs seeweeschu radijuma galwa. Tad wiss stahws un rokà tai ir paplahte.

„Es eenes to riht kafij, kà weenmehr..."

Tad seeweete ceruga Gilgiju un abas weena otru usluhko ar izbrihnu.

Martinsch ir galigi usmodees. Winsch sina un, ko wehlas.

„Boza kundze, neizsweeschat to paplahti no rokam. Un ejeet tik laba, eenejeet wehl weenu tasiti!"

Tad winsch pagreeschas pret meiteni.

„Labriht, Gilgi. Kas ir? Kas ta jeewa bij? Wina nahk ik pahrdeenas man aptihrit dzihwokli un naw atrunajama no paraschas, man peenesi pee gultas kafiju. Ko? Ka wina tewi redzejusi? Kamdehl wina tewi lai neredzetu? Kamehr tu pee sawa wihra gultâ..."

Boza kundze stahw wirtuwê un tihra weenu smalka porzelana kafijas tasiti. Pee sewis wina prahto, kà lai pret to swescho seeweeti isturas? „Wiss tatschu ir zilwezigi," wina nosaka pee sewis gluschi skali.

„Wiss tatschu ir zilwezigi."

*

„Kron, juhs esseet tik pahrwehrtusees," birojà saka masà Berende.

Waj wina to eewehrojusi?

Gilgijas roka skraida pa rakstammaschinas klawiaturu. Tas tatschu naw nekas jauns, ja leela mihla zilweku pahrwehrsch. Slikti ir ja puszilweks pahrwehrschas un otra puse nê. Kad abas puses strahdàs, naidojàs un weena otrai nepadodas ne pa matu platuma. Wiss ir labi, domaja, kad gahja pee Martina. Nekas naw labi. Warbuht wehleschanàs ir par plaschu. Grib paturet ari lihdzschinejo dzihwes weidu ar wezeem draugeem, ilgam pehz nahkotnes, zeeto laika sadalijumu, darba metodem. Un grib ari otru dzihwi. Dzihwi ar Martinu, tahdu bezruhpigu dzihwi. Tik — tik — tik — — un atkal wajaga izdzehst nepareizi usziztu burtu. Buhs tahds nejehdzigs plankums. Zik wina bij sparigs skuķis un tagad naw ne triju graschu wehrta. Un, warbuht, Martinam rihtu, pariht eenahks galwâ doma, ka Olga winam labak peedzen. E, preesch darba domas nemaz ihsti nestrahdà. Jadomà, ko winsch azumirkli dara, ko daris wehlak un ka pirms dewineem wakarà to neredzès. Un lihdz tam laikam ir tik nejehdzigi daudz stundu. Winai atkal wajadzès noeet uz Widus celas...

Reutera kungs ir tik bahls un noruhpejeès. Preesch seeweetem nemaz naw wairs laika.

„To juhs warejàt rakstit uz pasta kartes, buhtu pus tik dahrgs suhtijums. Mums wajaga taupit."

Taupit! Rezna Millere stahstija, ka protestâ aizgahjuschi trihs wekseli. „Ari Grosmanis bankrotejis. Tur atkal pasaudzim daudz naudas. Un weena nelaime welk aiz sewis otru".

Un tad wina ahtri ker sawu sweestmaisi un ahtri to aprij. Teeschi aprij.

„Krona jaunkundze, waj juhs ari sinat, ka Hehnem usteikta weeta? Klusà Wente prasa Gilgijai pusdeenas starplaikà.

Hehne ir pirmais grahmatwedis.

„Ja. Winsch sanem loti leelu algu. Kaisers sanem tikai 180 markas un Hehnes darbus war weikt gluschi labi.

„Tam Hehnem tatschu ir trihs behrni."

„Schefam jau ir wina schehl, bet ko winsch lai dara? Tagad wisi ir tik nejehdzigi lihdzeetigi, ka taisni dusmas. Kursch tikai ar Hehni runà, tas to dara tahdà toni, ka tam buhtu darischanas ar slimneeku, kuram nedrihkst sazit, ka winsch ir nedzeedinams. Gilgi gan Hehni newareja pazeest. Leels pedants sawà darbà. Kaisers bij labaks. Bet tagad wina schehl. Iz darba izsweedis un kur tahdu atkal atradis.

Pusdeenas laikà Gilgija iseet iz biroja un winu sagaida Teschlere. Tas taisni wehl truhka. Wina ussinajusi, kur wina strahdà. Ta Teschlere ir ihsts detektiws iz Wollesa romana. Galwà ta uslikusi dehkainu zepuri un tipina Gilgijai blakus.

„Waj juhs ko panahzàt?"

„Ne".

„Wehl naw naudas?"

„Nè".

„Es nesaprotu, ko lai tahlak daru," Teschlere nowaimanà.

(Turpmak wehl)

Pehz nesekmigas aklàs sahrnas operazijas nupat mirusi slawenà Wines dailslidotaja Hilde Holowska.

Auto sadursme ar wilzeenu

Smagi zeetuši „Brihwàs Semes" redaktora seewa.

Pirmdeen uš Rigas-Leepajas dselszela linijas 92. klm. starp Behni un Auzi ihši pirms pl. 18 saduhrâs Leepajas wilzeens ar weeglo auto. Weeglais auto brauza no „Brihwàs Semes" redaktora Julija Druwas mahjam, kuras atrodas apm. 200 m. no dselszela stigas. Auto wadija 1. kahjneeku pulka kapteinis Jahnis Sprogis, kursch nebija pamanijis wilzeenu. Automobili atradàs „Brihwàs Semes" redaktora Druwas seewa, ari Sproga seewa un meita. Druwas kundši smagi cewainoja galwâ un tai lausta labà roka, tà kà maš zeribu uš isweseloschanos. Sproga kundse smagi kontuseta, winai cewainota kreisà kahja. Zeetuschos tuhlin ušnehma wilzeenâ un teem pirmo palihdsibu sneedsa Auzê. Pehz tam issauza Sark. Krusta ahtràs palihdsibas auto un zeetuschos nogahdaja slimnizâ.

Latwijas konserwatorijâ

jaunu audsekņu peeteikschanàs 1933./34. mahzibas gadam wisàs nodalâs, sahkot ar 22. augustu, it deenas. Ušnemschanas eksameni 2. septembrî. Lihdschinejeem audsekneem jaregistrejas wehlakais lihdš 31. augustam. Registretees war kanzlejâ personigi, telefoniski waj rakstiski. Pehzeksameni 1. septembrî.

No nahwes isglahbtas diwas jaunawas.

Swehtdeen no Jelgawas Rigas Juhrmalâ bija eeradees tiwaikonis „Mitau" ar ekskursanteem kopskaitâ 1200 personas. Jelgawneeki noweetojàs Dsintaru pluhdmalê, netahlu no sanatorijas. Peldotees juhrâ tikko nenoslihka diwas jaunawas, kas buhtu krituschas par upuri daschu eereibuschu wihreeschu weeglprahtibai. Jaunawas neprata peldet, bet daschi pasinas tàs ar waru eenesa juhrâ lihdš trescham sehklim. Kad weena no jaunawam nogrima, winas pawadonis isbailês skrehja uš krastu. Par laimi ziti ekskursanti bija apkehrigaki. Weiklakee peldetaji cenira uhdeni un kopejeem spehkeem slihkstoschàs isnesa krastâ. Tàs jau bija sarijuschàs uhdeni un pa pusei saudejuschas samanu. Peeleetojot mahksligos elposchanas panehmeenus, tàs ahtri atschirga. Nelaimes gadijums uš ekskursanteem atstahja nospeedoschu eespaidu. Tee loti bija saschutuschi par eereibuscho wihreeschu neprahtigo rihzibu.

Atkal pahrweeto tauškolu inspektorus.

Izgl. m. w. i. Gulbis isdewis rihkojumu par wairaku tauškolu inspektoru pahrweetoschanu. Bij. m. A. Kehninsch, kursch insp. Gregoru bija nosihmejis par Rigas pilš. 1. eez. inspektoru, tagad pahrzelts Jelgawas Bauskas aprinkî.

Brihwibas buljwari isdegusi leelà gaismas reklama.

Pirmdeen ap pus 10 wakarà pamanits, ka leelà muhra nama jumtà Brihwibas un Raina bulw. stuhrî, kas peeder F. Hamera mantineekeem, un kur uš jumta eerihkota elektriskà kustoschà gaismas reklama, iszehlees ugunsgrehks. Ar duhmeem bija peepluhduši wisa apkahrtne. Tuhlin issauza ugunsdsehsejus.

Lihdš nama jumtam uszehla leelàs automatiskàs trepes, pa kuràm ugunsdsehseji uswilka schlauhtenes. Islausa apm. 150 kw. metrus schifra jumtu. Gaismas reklamas eerihzi nahzàs nonemt. Sabojats ari elektriskais motors, kas noweetots nama behninos.

Daschadas sinas

— **Grobina.** Skolu apweenoschanas leetà. Sakarà ar rakstu „Strahdneeku Aw.", 19. julija numurà par Grobinas pag. un Grobinas pilš. skolu apweenoschanu, minetais sinojums buhtu japapildina sekoschi. 17. julijà, sch. g. Leepajas aprinka waldê eeradàs Grobinas pagasta padomes iswehletà komisija, noskaidrot Grobinas pag. un pilš. skolu apweenoschanas leetu. Saskanà ar eeksch leetu ministrijas atsinumu, apweenoschana isdarama lihguma kahrtibà, starp Grobinas pagasta paschwaldibu un Leep. aprinka waldi, kas pahrnehmuši sawà rihzibà jaunbuhweto Grobinas pilš. skolas ehku. Sche jaatsihmè, ka Grobinas pilsehta wisas sawas teesibas un peenahkumus atteezibà uš skolas pahrwaldischanu nodewusi aprinka waldei. Starp augstak mineto Grob. pag. padomes iswehleto komisiju un Leep. apr. waldi skolu apweenoschanas leetà tika panahkta prinzipiela weenoschanàs wisos swarigakos jautajumos, tà kà lihguma noslehgschana sagaidama tuwakà nahkotnê.

Kluhmigà stahwokli noklususchi abu apweenojamo skolu pahrsini. H. Jaunbruhns pagastà un K. Deiders Grobinas pilsehtà, jo neweens no wineem newar palikt par apweenotàs skolas preekschneeku, sakarà ar Saeimas petiziju komisijas lehmumu, ko atbalsta ari isglihtibas ministrija. „Strahdn. Aw." 19. jul. numurà bij sinots, ikkà aprinka waldê buhtu eeradušes delegazija H. Jaunbruhna aisstahweschanai. Pateesibà bij eeradees aisstahwetees pats J. Pagasta sabeedriba prasa paturèt H. Jaunbruhnu apweenotà skolà, kà skolotaju. Nesinamu eemeslu dehl apr. walde tam tomehr nepeekriht. Schinî leetà, zik paredsams, isschkirscho wahrdu nahksees teikt isglihtibas ministrijai.

—Sks.

— **Aizputē.** Pahrzelts par pahrkahpumeem. Mehs jau sinojàm par nesahrtibam 22. junijà Padures muischà. Tur notizis isrihkojums. Kà tahdos gadijumos parasts, notikuši ari eedsershana. Neesspehjami brutalà kahrtà tur „usstahjees" ari Aizputes polizijas usraugs Matisons, sarihkojot skandalu un kauschanos. Ecirkna preekschneeks Walters isdarija schinî leetà ruhpigu issmu un sinoja atteezigai preekschneezibai. Wakar eeksch leetu ministrs peesuhtijis rihkojumu, ar kuru Matisons teek pahrzelts no Aizputes uš Kuldigu.

— **Ruzawa.** Seena wesums grahwi. Ruzawas pagasta saimneeks Jahnis Kergalwis brauza ar seelu diwsirgu seena wesumu uš Leepaju. Sirgi pehkschni isbijàs no kahda pretimbrauzoscha auto un sahka trakot. Trakos autos sirgi nostrehja wairak kà kilometru pa zelu uš preekschu. Kergalwis buhtu sirgus sawaldijis, bet notika nelaime. Satruhka aissuhgs. Sirgus wairs newareja wadit, kapehz rati drihš ween eegahsàs grahwi. Laimigà kahrtà Kergalwis krihtot tika zauri tikai ar sahpigu belseenu. Wesumam gahschotees saluhsa rateem diwi riteni, kapehz zelu wairs newareja turpinat.

— **Aizwilki.** Noehwelejis sew pirkstu. Weetejàs Kunkulu mahjàs, strahdajot pee maschinehweles norauts pirksts 19 gadus wezajam strahdneekam Alfredam Keruschim.

Weetejàs sinas

Wislehtaki, patihkamaki un leetderigaki

katrs pawadis nahkoscho swehtdeenu, apmeklejot Tautas augstskolà apweenoto organizaziju Kulturas swehtkus Raina parkà. Programà: runas, teatra izrahdes, simfoniskà orkestra un kora koncerti, sporta preekschnesumi, daschadas izstahdes, speziali preekschnesumi behrneem u. t. t. Pehz programas un programas starpbrihschos deja. Eeeja: peeauguscheem Ls 0,50, behrneem — Ls 0,20.

Skolu audsekņu eewehribai.

Pamatojotees uš karaklausibas likuma 44. panta 2. peesihmi un kara ministra sch. g. 20. julija resoluziju, armijas schtabs ušdewis sch. g. augustà un septembrî peenemt obligatoriskà aktiwà kara deenestà: 1) tos widus- arodu- un augstskolu audsekņus, kas jau bandijuschi eesaukschanas atlikschanu isglihtibas turpinaschanai, bet skolu beiguschi, waj no tàs izstahjuschees un wehlàs eestahtees obligatoriskà, aktiwà kara deenestà, nenogaidot kahrtejo eesaukšanu un 2) tos mineto skolu audsekņus, kas skolu beiguschi, waj no tàs izstahjuschees un wehlàs eestahtees armijà brihwprahtigi. Luhgumi, peenemt karadeenestà eesneedsami ne wehlak par sch. g. 15. septembri, Skolu audsekni, kas dzimuschi 1912. g. un jaunaki usskatami par brihwprahtigeem un winu luhgumeem peeweenojami karaklausibas likuma 76. pantà paredzetee dokumenti: 1) par wezumu, 2) weetejàs polizijas apleeziba, kà nav bijis un neatrodàs sem teesas, waj izmeklejschanas, 3) wezaku, waj aizbildņu atlauja un 4) apleeziba par izglihtibu un sinas par nodarboschanos.

Peeteikuschos skolu audsekņu apskate karaklausibas deriguma sinà notiks Pahrtejàs Leepajas aprinka karakl. komisijas sehdês sch. g. 1. augustà un 5. sept. plkst. 9, kara aprinka pahrwaldes telpàs Karaostà, Kalpaka bulw. Nr. 2.

Wajadsibas gadijumà tiks noturetas ahrkahrtejas karaklausibas komisijas sehdes, par ko sawlaizigi pasinos weetejos laikraksros.

Kara deenestà peenemtos skolu audsekņus nosuhtis uš karaspehka dalam reizê ar pahrejeem sch. g. februari eesaukteem pirsoneem, t. i., artilerijas dalam sch. g. 30. augustà un kahjneeku dalam sch. g. 29. septembrî.

Leepajas kara apr. preekschn., w.

Schihdi noswehruschees par kreisi.

Swehtdeen wisà Latwijà schihdi wehleja sawus pahrstahwjus uš zionistu kongresu Pragà. Wehleschanàs, kà Rigas awises sino, nowehrojama stipra schihdu noswehrschanàs par kreisi. Leepajà no 2600 balsteesigeem balsoschanà peedalijuschees 2300 (90 proz.). Pirmà weetà gahjuschi zionisti — sozialisti (Liste Nr. 1.). Winî eegususchi 860 balsu. Otrà weetà rewizionisti (faschisti) — 538 balsis, treschà weetà — wispahrejee zionisti (zentrs) 385. Pahrejàs listes sawahza masaku balsu skaitu. Pawisam wehleschanàs isgahja 7 saraksti.

Markosowu teesàs atkal.

Leepajas drahschu fabrikas behdigi slawenam direktoram W. Markosowam jastahjas atkal teesas preekschà par nezeenibas izrahdischanu Latwijas bankai, sakarà ar fabrikas mantu izsuhtrupeschanu parada dsehschanai. Winsch sawos „biletenos" apgalwojis, ka Latwijas banka peekopjot warmahzibas. No mantu pahrdoschanas esot eenemts 1.400.000 ls, kas pat pahrsneedsot parada summu.

Brihwpeldetawà nedrihkst lopus peldinat.

Wihreeschu brihwpeldetawas rajonà cebrauza juhrà meesneeks Meiers Teizs, dzihwoj. Behru ceļâ 15 un sahka tur peldinat sawu sirgu, kà ari masgat ratus. Peldetaji, saschutuschi par schahdu Teiza rihzibu, pasinoja par to polizijai. Pret Teizu sarakstits protokols. — Japeesihmè, ka peldetawu rajonà lihdš pat Pehrkones eelai naw brihw lopus peldinat. Tikai sahkot no Pehrkones eelas gala uš Bernatu pusi atlauts peldinat lopus.

Diwi uš weena welosipeda newar braukt.

Lai nowehrstu beeschàs satiksmes nelaimes gadijumus, izdewa sawà laikà rihkojumu, kas starp citu, noteeds braukt diwàm personam uš weena welosipeda. Kaut gan no likuma publizeschanas pagahjuschi jau wairaki mehneschi, daudz tomehr noseedzàs pret min. pantu. Tapehz dzihwàs satiksmes weetàs beeschi parahdàs welosipedisti, kas wizina wehl otru personu. Polizija tos aizkur. Wainigos soda.

Pehkschņa: nahwes eemesls.

Izdaritâ pehkschņa miruschà Jahņa Stambulischa lihka sekzijà noskaidrojees, ka nahwes eemesls bijis tuberkuloze un wehl kahda nedzeedinama slimiba. Izrahdàs, ka Stambulitim naw neweena peederigà. Tamdehl to apbedis uš pilsehtas paschwaldes rehkina.

Nelaimes gadijums darbà.

Dselszelu darbnitschu elektribas izolazijas telpàs notika nelaimes gadijums ar 47 gadus wezo monteeri Paulu Stengrewizu no Buhru eelas 6. Rodotees pehkschņam wadu saweenojumam Stengrewizam stipri apdedzinatas abas rokas.

Ari ar welosipedu brauzot jaušmanàs.

Ulicha eelà 65 dzihwoj. 44 gadus wezais Jekabs Bunkšche atgreezàs pa Bernatu schoseju mahjàs. Kautgan zelsch bija lihdzens, Bunkscha welosipedam negaidot luhza preekschejà daksche, kapehz brauzejs nogahzàs uš zela un sahpigi sadauzijàs.

Waj tàs buhtu stahwokla uslaboschanàs pasihmes?

Naudas noguldijumu peeaugums krahjkasês un bankâs, kà ari wekselu protestu samazinaschanos mehdz sinamâ mehrâ uzskatit par saimneezisku stahwokla uslaboschanos. Abas schis parahdibas pehdejà laikà Latwijà ir nowehrojamas.

Tà leelakàs privatàs krediteestahdês junija mehnesî strauji ir peeauguschi noguldijumi par 1,9 lihdz 40,8 milj. ls, jeb par 4,9 proz. Kopsch 1931. g. septembra mehnescha ta ir leelakà summa, kahda noguldita muhsu leelakàs krediteestahdês; masakà bija 1932. g. septembrî — 34,7 milj. ls apmehrâ. Salihdzinot ar mineto minimumu, ta tagad ir peeaugusi par 17,5 proz. Lihdz maija mehnesim eeskaitot noguldijumu leetu peeaugumu neusrahdija, weenigi junijà ir nowehrojams loti straujsch saimneezisks krises laikà neeedzihwots augums.

Deemschehl schai parahdibai par zehloni tomehr naw apgrozibas peeaugums tirdzneezibà, bet gan otradi: Pa dalai tas ir izskaidrojams ar to, ka bankâs uskrahjàs tà sauzamais importa lats, jeb summas, kuras jasanem ahrzemneekeem par eewestàm prezem, bet kuras uš walutas aizleeguma pamata newar eksportet wehl wairak. Daschi leelaki uzņehmumi, kas darbojas ar ahrzemju kapitaleem, tagad lihdz ar apgrozijumu samazinaschanos sawus brihwos lihdzeklus noguldza krediteestahdês. Daschàm bankam ir nowehrojami sezonas brihwo lihdzeklu eepluhdumi, pamasam leelakàs krediteestahdês atgreeschas ari wezee noguldijumi. Aizdewumi junija mehnesî ir peeauguschi par 0,5 lihdz 56,4 milj. ls; jauni krediti ir izsneegti muhsu tekstilruhpneezibas, dzelzszelu buhwju un z. uzņehmumeem. Ahrzemju krediti, ar masu tendenzi peeaugt, ir palikuschi bez pahrmainam. Pasta krahjkases apgrozijumi peeaug un krahjnoguldijumu atlikums junijà ir audzis par 0,6 lihdz 16,4 milj. ls; salihdzinot ar eepreekschejà gada juniju, tas ir gandrihz dubultojees. Neweenà krediteestahdê naw nowehrojams tik straujsch krahjnoguldijumu eepluhdums, kà pasta krahjkasê.

Kas atteezas uš wekseļu protestu skaitu, tad tee pehdejà mehnesî gan nedaudz peeauguschi, tomehr salihdzinot ar eepreekschejeem gadeem ir mazs. 1931. g. 5 mehneschos protesteja wekseļus par 27,2 milj. ls, 1932. g. — 24,1. un 1933. g. — 8,9 milj. ls. Tas pats sakams par wekseļu skaitu. Ari izsludinato bankrotu skaits 1. pusgadà ir samazinajees: 1932. g. izsludinaja — 148 gadijumos par maksatnespehjigeem, bet sch. g. — 68. Tomehr nekustamas mantas torgu skaits ir leels: 1932. g. 1. pusê izsludinaja pahrdoschanai no torgeem — 1264 un 1933. — 2255, waj gandrihz dubultojees. Lauku nekustamas mantas izsludinaschana pahrdoschanai no torgeem ir peeaugusi no 854 lihdz 1638 gadijumeem. Eepreeksch. gados protesetee wekseļi un ziņi nenokahrtotee maksajumi noweed nekustamas mantas ihpaschneeku lihdz uhtrupei.

Galw. kahrtam protesteto wekseļu skaita samazinaschanàs ir izskaidrojama ar to, ka ir strauji samazinajees apgrozibà esoscho wekseļu skaits. Kredittirdzneeziba ir tikpat kà pamirusi, jo pret wekseļi kautko pahrdot tirgotaji labpraht nepehlàs.

Kà redzams, schis pazihmes wehl tahlu nerahda, ka mehs buhtu krises smaguma punktam pahri.

Kursch pirmais pee mehrka?

Originala sazensiba behrnu wahzischu braukschanà.

Weenmehrigos sotos pa Kursemes ahrem

3)

Peesihmes par nowehrojumeem.

Zelà uš Aizputi.

Meschà redzama semenu bagatiba, kuras rasainà sahlê mirdz, kà rubini. Paejot gar skolas namu, atlahjàs skaists stats uš saukto Stroku lauku. Weetumis tustas seena grahbejas, schkind pa iz kaptij greeschot sahli. Pa zelam apluhkoju brihwkunga f. Offenberga kapu weetu. Krusti leezinà, ka salikuschees weenkopus ap 20, schis gints lozeklu, starp teem ari weens generalis — Otto f. Offenbergs. Tàd pa stahwu krauju uskahpu Stroku pils kalnà. Pati pils rewoluzijas laikà nodedzinata, melgināta atjaunot, bet pehdigi galigi noahrdita un keegelu luhschnas izbehrtas uš leelzeleem, wairaku kilometru tahlumà. Pils atradusees loti skaistà weetà.

Muischas kulturelais zentrs izrentets. Bet ne no kahdas eewehrojamas „kulturas" nekas nebij redzams. Augļu dahrzs nolaists, ehtas sabrukuschas un nekur ari neredzeju tik „plankumainu" rudzu lauku, kà schini kulturelà zentrà. Tagad gan winsch nolemts sadalit jaunsaimneezibàs.

Uš muischas gatwes peedzihwoju pirmo mizejumu zela uzņemschanà. Nostahjos kruizelês un domaju — pa kreisi ir schaurs, pa labi — plats zelsch — tatschu jaeet pa plato. Un izrahdijàs, ka pa plato nekur neteeku. Negribeju atpakal eet un dewos „vehz saules" zauri mescham meklet ihsto zelu. Tas izdewàs.

Ap launaga laiku eegahju Aizputê. Apsoloju jeb brumineeku pili. Gribeju satikt kahdu pazihstamu, bet tahdu nesatiku. Nahdreiz, jaunibà izloschanu eju ejàs un pagrabu pagrabus. Bet tà kà tagad wisi sweschi, nekà newareju darit. Stahstija ari, ka ejas ejot ar aizmuretas, lai nowehrstu warbuhtejas nelaimes gadijumus. Pils zelta 13. gadu simtena sahkumà. Pahri upei, otrà kalnà atrodas basniza, kura ir stipri weza — wirs durwim lepojas uzrakstis Anno 1254.

Pilsehtinu ahtri izsoloju. Wisur klusums un weenmuliba. Paluhkojotees weikalos, war redzet, ka zitkahrt peeblihwetee plaukti ir stipri tukschi. Sikme, ka tirdzneeziba neeet un laudim jaschaurinajujees pirkstspehja. Ari weikalu skaits tà kà samazinajees.

Pa rewoluzijas swehtweetam.

Rokaischi — Kaidanga — Waltaiki.

1906. reakzijas gadà tur bargi plosijàs generala Orlowa soda ekspedizijas dalas sem baronu wadibas.

No leelzela uš Rokaischu muischu wed simtgadigu leepu gatwe. Gatwes kreisà pusê glihti koptas sehtinas eeschogojumà atrodas peeminekļis rewoluzijas upurim, skolotajam Jurim Singebergam. Pee peeminekļa cedehstitas divas roses. Ehnà tàs wahji attihstas un tikai weenai galà ir pumpurs. Ap peeminekli sakaltis osola wainags, tas lilts schi gada 22. junijà, kad aizputneeki atgreezuschees no Waltaiku swinibam.

Uš peeminekļa uzrakstis:

Par tautu, brihwi, zilwezi
Tu atdewi sawu dsihwibu.
1906. 5. II.

Kà pagatnes draudzu rehgs wehl izleezees stahwleepas sarê, uš kura Singenbergs uskahpis, noturejis runu, aplizis sew zilpu un nolehzis. Kad upuris izņemts iz zilpas, tam galwas kaušs saschkaidits ar wairakeem schahweeneem un asinainais kermenis atdots lihdzatwestajam tehwam.

Apstaigaju wairakas jaunsaimneezibas. Dzihwi pahrrunà kworunna jautajumu, bet wairums noskanots pret eerosinajumu. Tahdu nostanojumu radijis tas apstahklis, ka pee ta kehruschees demzentristi, kuru diwkosibu pazihst ari lauzineeki. Aizkustinot lauku algas strahdneezibas jautajumu, atklahjàs, ka jaunsaimneekos eeweeschas jau schkeļschanàs. Materiali labaki nostahditee teezas uš sem saweeschu pusi un pahrejee, uš kreisjo spahrnu. Daschi izsakas, ka buhtu atkal japeeslejas sozialdemokratijai, bet neesot eerosinataju un kopotaju. Pagastos ejot loti sliktà stahwokli sozialà apgahdes un tas prasot, lai ari lauku darba laudis wairak organizetos un eedalitu padomês sawus pahrstahwjus. Pretejà gadijumà nespehjineeku liktenis neesot uslabojams. Tàpat diwi nowirzeeni eeweesuschees laukstrahdneeku atalgoschanas jautajumà. Weeni peeweenojas semjaweeschu politikai, izņihdet weetejos un nemt ahrzemneekus tikai darba laikam, pee kam uš waiaru atstahj ari seemà weizamos darbus — malkas, schagaru sagatawoschanu un darba rihku izlaboschanu. Otri aizstahw eeskatu, ka buhtu japahreet uš gada algadscheem, lai tà saistitu saimneezibàs wehrtigus strahdneekus. Abi nowirzeeni radijuschi plaisu, kura pleschas plaschumà.

*

(Turpmak wehl)

Wecmehrigos sotos pa Kursemes ahrem

3)

Peesihmes par nowehrojumeem.

Zelà uš Aizputi.

Meschà redzama semenu bagatiba, kuras rasainà sahlê mirdz, kà rubini. Paejot gar skolas namu, atklahjàs skaists stats uš saukto Stroku lauku. Weetumis tustas seena grahbejas, schkind pa iz kaptij greeschot sahli. Pa zelam apluhkoju brihwkunga f. Offenberga kapu weetu. Krusti leezinà, ka salikuschees weenkopus ap 20, schis gints lozeklu, starp teem ari weens generalis — Otto f. Offenbergs. Tàd pa stahwu krauju uskahpu Stroku pils kalnà. Pati pils rewoluzijas laikà nodedzinata, melgināta atjaunot, bet pehdigi galigi noahrdita un keegelu luhschnas izbehrtas uš leelzeleem, wairaku kilometru tahlumà. Pils atradusees loti skaistà weetà.

Muischas kulturelais zentrs izrentets. Bet ne no kahdas eewehrojamas „kulturas" nekas nebij redzams. Augļu dahrzs nolaists, ehtas sabrukuschas un nekur ari neredzeju tik „plankumainu" rudzu lauku, kà schini kulturelà zentrà. Tagad gan winsch nolemts sadalit jaunsaimneezibàs.

Uš muischas gatwes peedzihwoju pirmo mizejumu zela uzņemschanà. Nostahjos kruizelês un domaju — pa kreisi ir schaurs, pa labi — plats zelsch — tatschu jaeet pa plato. Un izrahdijàs, ka pa plato nekur neteeku. Negribeju atpakal eet un dewos „vehz saules" zauri mescham meklet ihsto zelu. Tas izdewàs.

Ap launaga laiku eegahju Aizputê. Apsoloju jeb brumineeku pili. Gribeju satikt kahdu pazihstamu, bet tahdu nesatiku. Nahdreiz, jaunibà izloschanu eju ejàs un pagrabu pagrabus. Bet tà kà tagad wisi sweschi, nekà newareju darit. Stahstija ari, ka ejas ejot ar aizmuretas, lai nowehrstu warbuhtejas nelaimes gadijumus. Pils zelta 13. gadu simtena sahkumà. Pahri upei, otrà kalnà atrodas basniza, kura ir stipri weza — wirs durwim lepojas uzrakstis Anno 1254.

Pilsehtinu ahtri izsoloju. Wisur klusums un weenmuliba. Paluhkojotees weikalos, war redzet, ka zitkahrt peeblihwetee plaukti ir stipri tukschi. Sikme, ka tirdzneeziba neeet un laudim jaschaurinajujees pirkstspehja. Ari weikalu skaits tà kà samazinajees.

Pa rewoluzijas swehtweetam.

Rokaischi — Kaidanga — Waltaiki.

1906. reakzijas gadà tur bargi plosijàs generala Orlowa soda ekspedizijas dalas sem baronu wadibas.

No leelzela uš Rokaischu muischu wed simtgadigu leepu gatwe. Gatwes kreisà pusê glihti koptas sehtinas eeschogojumà atrodas peeminekļis rewoluzijas upurim, skolotajam Jurim Singebergam. Pee peeminekļa cedehstitas divas roses. Ehnà tàs wahji attihstas un tikai weenai galà ir pumpurs. Ap peeminekli sakaltis osola wainags, tas lilts schi gada 22. junijà, kad aizputneeki atgreezuschees no Waltaiku swinibam.

Uš peeminekļa uzrakstis:

Par tautu, brihwi, zilwezi
Tu atdewi sawu dsihwibu.
1906. 5. II.

Kà pagatnes draudzu rehgs wehl izleezees stahwleepas sarê, uš kura Singenbergs uskahpis, noturejis runu, aplizis sew zilpu un nolehzis. Kad upuris izņemts iz zilpas, tam galwas kaušs saschkaidits ar wairakeem schahweeneem un asinainais kermenis atdots lihdzatwestajam tehwam.

Apstaigaju wairakas jaunsaimneezibas. Dzihwi pahrrunà kworunna jautajumu, bet wairums noskanots pret eerosinajumu. Tahdu nostanojumu radijis tas apstahklis, ka pee ta kehruschees demzentristi, kuru diwkosibu pazihst ari lauzineeki. Aizkustinot lauku algas strahdneezibas jautajumu, atklahjàs, ka jaunsaimneekos eeweeschas jau schkeļschanàs. Materiali labaki nostahditee teezas uš sem saweeschu pusi un pahrejee, uš kreisjo spahrnu. Daschi izsakas, ka buhtu atkal japeeslejas sozialdemokratijai, bet neesot eerosinataju un kopotaju. Pagastos ejot loti sliktà stahwokli sozialà apgahde un tas prasot, lai ari lauku darba laudis wairak organizetos un eedalitu padomês sawus pahrstahwjus. Pretejà gadijumà nespehjineeku liktenis neesot uslabojams. Tàpat diwi nowirzeeni eeweesuschees laukstrahdneeku atalgoschanas jautajumà. Weeni peeweenojas semjaweeschu politikai, izņihdet weetejos un nemt ahrzemneekus tikai darba laikam, pee kam uš waiaru atstahj ari seemà weizamos darbus — malkas, schagaru sagatawoschanu un darba rihku izlaboschanu. Otri aizstahw eeskatu, ka buhtu japahreet uš gada algadscheem, lai tà saistitu saimneezibàs wehrtigus strahdneekus. Abi nowirzeeni radijuschi plaisu, kura pleschas plaschumà.

*

(Turpmak wehl)

Lasitajeem!

Lai nezeltos trauzejumi awises peejuhtischanâ, luhdsam jo laikus

atjaunot abonementu

uz augusta mehneši.

„Strahdneeku Awises" ekspedizija.

Nelabojams sehns.

13 gadus wezais Karlis Gauris, dsihwoj. Aspasijas birsê, tehwa namâ, sawas palaidnibas dehl jau wairakkahrt kritis kriminalpolizijas rokâs. Wezaki to wairs nespehj nowaldit. Pirmdeen kriminalpolizija atkal apzeetinaja par sahdsibu. Zeetuschais ir Roberts Markowskis no Akas eelas 1. Gauris bija eelawijees nepeeslehgtâ Markowska swejlaiwâ, „Strahdneeks", Jaun-Leepajas ostmalâ un nosadsis tur atstahto naudu un pulksteni, 15 Ls topwehrtibâ. Kâ jau teikts, sahdsibâ peenahza Gauri. Wakar winu eeweetoja Leepajas zeetumâ.

Elektribas wadu sahdsiba.

No krahsu fabrikas, Kurschu eelâ 38, nojagti leelaks daudzums elektrisko wadu, kuru wehrtiba apm. 800 latu.

Peeklihdis medibu suns.

Polizijas 1. ecz. peeklihdis medibu suns, kura ihpaschnieeks war peeteiktees eezirkna kanzlejâ.

— **Klubdas izlabojums.** Wakardeenas awises numurâ, rezensijâ par Leepajas Filharmonijas 6. simfonisko koncertu, eeweesuschâs sekoschas nepatikamas drukas kluhdas: 13 rinda ir eespeesta divas reises, bet seschwadsmitâ jalasa „poetiska", bet newis „poltiska", un t. t., kâ aplami nodrukats.

Partijas dsihwe.

Partijas korim mehj. zeturt., plkst. 6.

Sports.

Schodeena:

— 2. raj. sargu apmahzibas plkst. pus 8, uz sportlaukuma. Leetus gadijumâ klubâ.

— Weeglatletikas treninsch plkst. 7, sportlaukumâ.

— 5. raj. apmahzibas plkst. 8 wak., sportlaukumâ. Leetus gadijumâ rajona telpâs.

*

— Sardsê Kulturas swehtkos sargu 6. apg. un 10. apg. 5. rajons. Sardses preekschneeki — rajonu preekschneeki, sardses pahrraugs 6. apg. sargu sporta instruktors b. Liberts.

— Aisputes SSS nod. 10. g. jubilejas sazihkstes notiks 4. un 5. augustâ. Sazihkstes programa eepreekschejâ.

*

Nurmi — slawenais sonu skrehjejs, kâ no Helsingforsas sino, esot nodomajis pahreet profesionalo skrehjeju klasê.

R. F. K. — Olimpija spehlê 1:1 — neisschkirti. Latwijas futbola meistaribas iszihnâ pirmdeen, Rigâ, JMS laukumâ satikâs Rigas Futbolklubs un Leepajas Olimpija. Sazihkstie beidzâs 1—1 neisschkirti, pirmais puslaiks 1—0 par labu R. F. Klubam

Mahkfla.

Leep. Filharm. Muhs luhdz wehlreis greest publikas wehribu uz schiwakara prof. W. Berdjajewa wadibâ noteekoscho elitê koncertu, kurâ peedalas Wittorio Weinbergs. Apdahwinatais mahkslineeks usstahsees wairakâm arijam iz op. „Traviata", „Sewiljas bahrbdsinis" u. t. t. Pirmdeenas koncertâ mahkslineeks guwa nedalitu peekrischanu.

Riht, zeturtdeen, populars koncerts, kurâ dalibu nems ari jaunâ, apdahwinatâ djeedataja R. Mikulizki (koloratursoprans), usstahjotees wairakâm arijam.

Tâ kâ koncertsezona tuwojas sawam nostehgumam, sestdeen, 29. jul. nodomats sarihkot Filharm. orkestra benefizes koncerts. Orkestra dalibneeki gatawo musikas mihlotajeem kautko pawisam neparastu. Tuw. pask. sekos

Jaunais sodu likums.

2.

Wispahri jasaka, ka jaunâ likumâ sodu sistema bargaka: agrak zeetuma sodu peespreeda no 2 nedeam lihdz weenam gadam, tagad lihdz diwi gadeem; pahrmahzibas nama minimajais laiks atgrak bija 1 ar pus gadi, tagad tas paaugstinats uz diwi gadeem; wezâ likumâ spaidu darbu semakâ norma bija 4 gadi, tagad 6 gadi. Wiss tas dabigi dod eespehju teesnesim plaschaki un isschkehrdigaki rihkotees ar peespreeschameem sodeem.

Zik neisprotamâ kahrtâ ispauschas jaunâ likuma bardsiba, lai buhtu daschi peemehri:

293. Kas slehpis no atteezigas waras sawu personibu, sodams: ar zeetumu.

Scho sodu izzeetuschais, ja winsch joprojam slehpj sawu personibu un ta palikusi neatklahta, sodams: ar pahrmahzibas namu.

Tâ tad zilweks nekahdu zitu wainu naw nodarijis, kâ weenigi neapmeerina walsts waras sinkahribu par wina personibu. Par to war atkahrtoschanas gadijumâ sodit ar pahrmahzibas namu no 2 lihdz 6 gadeem! Newilus nahk prahtâ Tolstoja drama: „Dsihwais mironis". Luhk, soda pants modernâ sodu likumâ „dsihwam mironim!"

Waj atkal tahds pants:

297. Kas wainigs blandonibâ un atteizees apleezinat sawu personibu waj dewis nepateesas sinas par to, par schahdu wajaukibu sodams: ar pahrmahzibas namu uz laiku, ne masaku par diweem gadeem.

Uz teesas lehmumu noteesato teschi pehz soda izzeeschanas war eeweetot darba namâ uz laiku no weena gada lihdz peezeem gadeem.

Atkal pahrmahzibas nams un wehl peedewam uz ilgeem gadeem darba nams. Par to, ka zilweks „wasajees apkahrt". Bet ko lai winsch eesahk krises un besdarba laikâ, ja winsch naw spehjigs atrast sawâm spehjam un apstahkleem peemehrotu nodarboschanos? Jablandas ween pa pasauli apkahrt. Wajag tikai wehl rastees sareschgijumeem ar personibas peerahdischanu — pagalam zilweks ir Lai pee tam wehl kahds mehgina dot stingras un noteiktas juridiskas robeschas tahdeem jehdseeneem kâ „blandoniba" un „wasankiba".

Sodu likumu wehsture gan rahda, ka pakahpenisku ziwilizazijai un kulturai uz preekschu ejot, nowehrojama sodu bardsibas masinaschanâs, tikumi paleek peelaidigaki. Agrak noseedsneekus zepinaja ugunssahrtos, zirta galwas un lozeklus, rahwa nahsis un daschadi kroploja noteesatos; schee drausmigee tikumi sodu sistemâ pamasam pahrwehrschas, sodu weidi kluhst zilwezigaki; nahves sodu atzel, teek izbeigta noseedsneeku spihdsinaschana un mozischana. Walsts waras usdewums newis tikai kaili atreebtees wainigam par nodarito, bet schis waras mehrki daudz tahlakejoschi un humanaki, ko newar panahkt ar sodu bardsibas pastiprinaschanu.

Kâ redsejâm, Latwijas jaunais sodu likums eet pretejâ wirseenâ — pagahtne sahk atgreestees. Jaunais likums par kluhst tik neschehligs, ka eewed no jauna modernu noseedsneeku laboschanas lihdzekli kahju un roku waschas, kas jau muhsu zeetumos izneemtas no apgrozibas. Atkal skanês zeetuma muhros un teesu koridoros waschu schkindona. Tas ir leelakais zilwezibas ispaudums jaunaiâ likumâ! Pawisam neistur kritiku waschu aizsahwju argumenti: nahves sodam sodu likumâ nepastahwot, noteesateem uz muhschu spaidu darbos neesot ko baiditees pastrahdat jaunus noseegumus par atrodotees ceslodsijuma weetâ, jo tik un tâ wairak par muhscha ceslodsijumu wineem newar peespreest. Schee waschu zeenitaji aizmirst, ka ari uz muhschu ceslodsitais war zeret uz nirmsterminatu atturabinaschanu no ceslodsijuma par newainojamu uzweschanos (pehz wismaz 12 gadu soda izzeeschanas). Schi zeriba tikt reiz atkal brihwibâ gan wairak palihdsês noseedsneeka rakstura grozischanâ, nekâ eekalschana waschâs. Schim barbariskam lihdzeklim gan wairs nedrihksinetu buht weetas jaunlaiku sodu likumâ.

Jaunais likums, pastiprinot soda bardsibu, eewedot par mozoschos soda papildinajumus (waschas), lihdz ar to stiprâ mehrâ nostahjas uz tâ sauzamâs eebeedeschanas teorijas pamateem kriminalteesibâs, kas sagaida attureschanos no noseeguma, jo bargaks buhs soda peedraudejums. Dsihwes ihsteniba tomehr rahda, ka ruhgti wilas schee eebeedeschanas teorijas peekriteji. Ir ziti daudz swarigaki un eespaidigaki faktori, kas pamudina waj attur zilwekus no likuma pahrkahpschanas. Par nejaudsigi nahwes sodi neattur zilwekus no likuma pahrkahpschanas diktaturas semês, pastahwot jaimneezîskam un morâlskam fabrukumam, bet semês un laikos, kur pastahv tautas labklahjiba un brihwiba, zilweki reti pahrkahpj likumus, kaut ari par to nedraud nekahdi sewischki drakoniski sodi.

Pastahwot tahdâm tendenzem, jaunâ sodu likumâ wairak kâ aizdomigi un ar baischam jausnem ari tahdi jauneewedumi, kâ droschibas eeslodsijums un darba nams. Droschibas eeslodsijumâ teesa war turet uz laiku no 5—10 gadeem noteesatu ar spaidu darbeem waj pahrmahzibas namu pehz tam, kad schi persona sodu izzeetusi, ja teesa winu atzihst par bihstamu. Darba namâ, turpretim, war eeweetot uz laiku no seschem mehneschem lihdz diwi gadeem pehz soda izzeeschanas personu, kas noteesata ar pahrmahzibas namu waj zeetumu, ja noseegums izdarits aiz leekehdibas waj slinkuma. Modernâs kriminalteesibu teorijas gan eeteiz droschibas eeslodsijumus un darba namus kâ lihdzekli labeedribas pasargaschanai no noseedsigeem elementeem un winu pahrraudsinaschanai un laboschanai.

Schee eestahdijumi jinamos apstahklos war rast teizamus panahkumus, bet tikai tur, kur walda sinami walsts pahrwaldes un kulturas preekschnoteikumi. Muhsu apstahklos, kur sodu likumu pamatos likta eebeedeschanas teorija, kur pilsonibas waldoschâ dalâ nesajuht dziliseles ihgnumu pret noteesato eekalschanu waschâs, gan naw pamatâ domat, ka scheem eestahdijumeem wareetu buht kahdi panahkumi. Schi eeweetoschana droschibas eeslodsijumâ un darba namâ drihsak kluhs par lihdzekli pagarinat noteesatam uz wairakeem gadeem wina soda izzeeschanas laiku bez kahdâm izredsem noseedsneeku islabot. Jsnahkumâ wehlreiz leeka soda bardsibas pastiprinaschana.

Luhk, tahds ir tas jaunais gars, ar kahdu nahk Latwijas sodu likums.

Nik. Kalninsch.

Ahrsemês ap 50 000 Wahzijas politisko emigrantu.

Pamatojotees uz eewahktâm sinam, Wahzijas sozialdemokratijas partijas walde Pragâ publizejusi pahrskatu par wahzu politiskeem emigranteem ahrsemês. Izrahdâs, ka Franzijâ atraduschi patwehrumu wismairak wahzu politisko behglu: tur patlaban usturas ap 30.000 Wahzijas pilsonu. Pehz Franzijas tuhlit nahk Holande ar 8000 politiskeem emigranteem un Tschekoslowakija ar 3000. Schweizê usturas ap 2000 wahzu emigrantu. Pahrejâs waists — Danijâ, Sweedrijâ, Norwegijâ, Spanijâ un Australijâ to skaits ir stipri mazs. Ari Anglijâ paschlaik usturas tikai 12—15 behgli no Wahzijas.

Anglu schihdi tomehr grib ar hitlereeschem taisit rehos.

Anglijas schihdu zentralâ komiteja Londonâ aizslehgtâm durwim apspreeda resoluziju, kas izsakas par wahzu pretschu ofizialu boikotu. Komitejas preekschsehdetajs Newils Oaksi isteizâs pret resoluziju un aizrahdija, ka „boikots ir katra schihda prinata leeta". Debates bija brihscheem loti wehtrainas. Resoluziju issludinat boikotu beidzot noraidija ar 110 pret 27 balsim.

Jaunas pasmarkas Padomju Krewijâ.

SPRS pasta komisariats izlaidis tâ sauz. etnografiskas pasmarkas. Tas attehlo Padomju Saweenibâ dsihwojoscho tautibu galwenos etnografiskos tipus: leelkreewus, ukrainus, baltkreewus, tatarus, tscherkesus, gruzinus u. z. Serijâ eetilpst 21 daschadu wehrtibu pasmarku. Sakarâ ar 15. gadadeenu, kopsch 26 leelineeku komisaru noschauschanas Baku pils. (winus noschahwa baltgwardi 1918. gada 20. septembrî), pasta komisars izlaidis ari pasmarkas ar noschauto komisaru attehleem.

Izzelta nogrimuse SPRS semuhdenê „Rabotschij".

Kâ laikraksts „Waba Maa" sino, wairaki kreewu kugi kopsch ilgaka laika nodarbojuschees ar padomju semuhdenes „Rabotschij" izzelschanu no juhras dzelmes, kur ta Somu juhras lihzi nogrimu virms trim gadeem. Zik nowehrots, tad minetâ semuhdene izzelta un kreewu kugi aizbraukuschi Kronschtates wirseenâ. Igaunu swojneekeem nodariti leelaki saudejumi, jo izzelschanas darbos sa plehsti tihkli.

Amoks.

Bulgarijâ, Palma zeemâ, jemneeks Rodionowitschs, ahrprahta lekmê nogalinajis weenu pehz otra peezus zilwekus.

Wispirms winsch noduhris sawu mihlako, kahda kaimiņa seewu, kura to bija atstahjusi. Atsinis uz winu atstahjuschas tahdu eespaidu, ka tas sahzis meklêt jaunus upurus. Winsch noduhris sawas mihlakas 9 mehneschus wezu behrnu. Pehz tam, tas aizskrehjis mahjâs, kur noduhris sawu seewu, winas mahti un mahsu. Beigu beigâs tas eeschahwis sew galwâ rewolwera lodi un bijis uz weetas beigts.

Trozkis dsihwos Franzijâ.

Pirmdeen Trozkis a pawadoneem eerados Marselas ostâ, kur iskahpa malâ. No Marseas winsch dosees tahlak uz Pideenas kurortu, kur ahrstês sawu slimo sirdi. Franzijas waldibai atzeltsi lihdz pat pehdejam laikam spehkâ esoscho pawehli izrajdit Trozki no Franzijas. Trozki pawada wina seewa un peezi draugi. Kâ dzird, paschlaik Pideenas kurortâ usturas ari padomju sawienibas ahrleetu komisars Litwinows. Tiklab winsch kâ Trozkis dsihwo sem peenemta wahrda. Trozkis sauzâs par Leonu Sedewu.

Pasaules kronika.

— Kopsch wairakâm deenam Korsikas salâ plosas mescha ugunsgrehks, kas lihdz schim jau izniizinajis 300 hektarus mescha. — Ugunsgrehkam paschâ sahkumâ nepeegreesa sewischku wehribu, lihdz stiprs wehjsch dzina leesmam jaunu baribu un wairaku sahdschu eedsihwotaji bija spesti izrahktees no sawâm mahjam.

— Atsihs SPRS. Madrides politiskâs aprindâs runâ, ka Spanijas ministru kabinets scho zeturtdeen peenems formelu lehmumu atsiht SPRS.

Balsis uz publikas.

Waj ta ir likumiga rihziba?

No strahdneeku aprindam mums raksta:

„Waldiba teizâs izleetojam wisus lihdzeklus, lai apkarotu besdarbu. Waldiba weiz daschadus walsts darbus ar besdarbneeku darba spehku, lai masinatu besdarba postu. Bet pawisam dihwains stahwoklis ir Leepajas Kara ostâ, 2. buhwju grupâ. Tur ehka Nr. 40, kura ir walsts ihpaschums un ir nodota karaspehka wajadsibam, pee eeschejeem krahsoschanas un remonta darbeem teek nodarbinati kareiwji. Ari pagahjuschâ gadâ tani pat buhwju grupâ, ehkâ Nr. 42 un zitur tika izwesti krahsoschanas un ziti remonta darbi ar kareiwju palihdsibu, tahdejadi atnemot strahdneekeem darbu un maizi. Zik man sinams, tad likums noteedz nodarbinat kareiwjus tahdos darbos, jo walsts budschetâ preekš tam teek usnemtas sumas, lai weiktu schos darbus sabeedrisko darbu kahrtibâ. Ja schee darbi tiktu nodoti besdarbneekeem, tur daudz waretu eegaht sew eksistenzes eespehju.

Atteezigâs wadibas rihziba schinî leetâ ir nesaprotama. Tapehz mehs labpraht gribetu dzirdêt atteezigo instantschu paskaidrojumus schinî leetâ."

Strahdneeku grupa.

Izdewejs:
Latw. Soz-Dem. Str. Part. Leepajas org.
Atbildigais redaktors: J. Krikmanis.

Saimneezes weetu
wehlâs. Peedahwajumus luhdz nodot Teodora Breikscha eelâ 41, pee Wenskus.

Godiga talpone
wajadsiga Dabrsa eelâ Nr. 9, dz. 3. Peenahkt no 10—12 d.

Mahzekles
war peeteiktees schuhschanas darbos no plkst. 10—12 deenâ, Ulicha eelâ 25/10.

Kola darba amatneeks
pee durwim un logeem, war peeteikt. Tereses eelâ 12, pee saimneeka

Amerikanu schurnali
Wisas kantora grahmatas
Protokola grahmatas
daschados formatos un sehjumos, augsta labuma un leelâ izwehlê pee
Lieber LIEBERMANN,
Graudu eelâ 54. Tahlr. 9-29.
Wairumâ. Mazumâ.

24. julijâ sch. g., pehz ilgas un smagas zeeschanas mirušê

Marija-Luzija Kinens,

dzim. Reiman

51 g. wezumâ.

Apbedischana zeturtdeen, 27. julijâ, plkst. 5 pehz pusd., no Dzintaru eelas Nr. 9 uz Barenbuschu kapeem.

Dzili nosukumuschee

wihrs, meita un brahlis.

„Noreeteja muhžu dzihwes saulite,
Izgaisa muhžu—azu preeks".
Jahna ew 11,25

WAINODES tautas nama
katru deenu
brokastis, pusdeenas u. wakariņas.
Zenas paseminatas. Laipna apkalposchana.
Ekonoms A. Herbats.

ADITAJAS
pee pastahwiga darba, war tuhlin peeteiktees Graudu eelâ Nr. 47, „Rigas aditawâ".

Buhwstahrdneeks
un mahzeklis war peeteikt. Roschu lauk. 9, no 8 rihtâ, pee Satss.

Kalpone
(wehlams, kuru buhtu strahdajusi ebreju gim.) wajadsiga pee 4 person. Skrundâ. Peet. Juliannes eelâ 37, pee Hoza, no 12—2 deenâ

Aptekses weetu
wehlâs. Peedahw. luhdz nodot Teodora Breikscha eelâ 41, pee Wenskus.

Eestrahdajees
schofers
ar apleezibam, wajadsigs Tirgonu eelâ Nr. 5, pee Dimonta.

Kalpone waj aptekse
ar labam atsauksmem un kura prot wahrit, wajadsiga Peldu eelâ 31, dz. 3.

Pahrdodama
ehd istabas lampa, sahles lampa, tepikis, grihdzegas, schuhpulkrehslis, tenisa raketes, tenisa bumbinas, Graudu eelâ 34, no 4—6 p. p.

Pahrdodams labi usturets
motoziklets
Adr. sch. aw. eksp.

4-istabu dzihwoklis
ar ehrtibam, izbrejams apstahdzjumu rajonâ, Dzintaru (Lilienfelda) eelâ 9. Peepr. pee sehtneeka.

Dzihwoklis
no 2 istabam un lehka, kits un sauss, jaunremontets, eeeja no sehtas, tuhlin izbrejams Julianes eelâ 16, peepr. dz. 3

Nosaudeta
kungu krawates adata
God. atradeju luhdz pret atlihdzibu nodot Peldu eelâ 61, Bernsteinam, waj paziņot pa tahlr 1776 waj 583.

Leepajas Filharmonija.
Treschdeen, 26. julijâ, p 1/29 wak.
Kurmahjas dahrsâ
ELITE-koncerts
Dirigents: Prof. W. Berdjajews.
Koncertmeisteri:
R. Westens un E. Berzinskis.
Solists:
Wittorio Weinbergs
(baritons).
Programâ: Jurewitscha — „Kalnâ kahpeja" (simfonisks dzejojums), Tschaikowska — „Romeo un Julija", P. Rytels u. z. Arijas iz op. „Traviata", „Sewiljas bahrbdsinis" u. t. t. (solists Wittorio Weinbergs).
Eeeja abonenteem Ls 0.50, stoln. Ls 0.50, pahrej. Ls 1.—.
Rezerw. sehdw. Ls 0.20.

Sestdeen, 29. julijâ
Leep. Filharmon. orkestra benefizes koncerts.

Spiestuve „Gutenbergs". Leepaja, Helenes eelâ 8.